

ingeniorum humanorum diversitate procedunt.

VII. Quid, si iustem apostolici ministri qui e suggestu optimam conversionis peccatorum ideam tradunt, ab eo ad Confessione trahentes aliam prorsus rationem inirent, & inveteratos peccatores concione, Deo adspirante, petteritos, nondum tamen ut oportet convertos, statim nullo facto discrimine absolvent? Quo fit ut peccatores hujusmodi, culpam horrorem, propter nimiam veniæ facilitatem, exuentes, statim ac timor incussus evanuit (quo solo compulsi, non illecti divina charitate, culpas execrabantur) ad pristinum vomitum redeunt quotocidus, & fiunt novissima eorum pejora prioribus. Recogitate, Pœnitentiæ ministrum, unicam esse veritatem, quocumque in loco dicere oporteat, praximque rectæ theoriæ consentire debere: hanc verò eam esse quam Christus, quam Apostoli, quam Patres, quam Ecclesiæ perennis traditio firmarunt. Nihil ergo de mundi favore solliciti, nihil de multorum concursu ad vestras Ecclesiæ, in animarum salutem Agni immaculati sanguine redemptarum tantummodo intendite.

VIII. Finem huic capiti imponat doctissimus Guido de Sevo, &c. Episcopus Atrebatensis, qui in sua amplissima pastorali instruct. 3. hæc inter plurima alia scribit. „ Quot mercatores, qui quavis arte lucrantur? Quot operarii initionis, inter eos qui debent administrare, vel curare administrati justitiam? Quot Sacerdotes in vita omnino otiosa? Religiosi, qui postquam se à sæculo separarunt, in viam mundi spatiofam redeunt? &c. Hi omnes incedunt ne per viam ardam? Numquid incedunt per viam spatiofam, ac proinde per viam perditionis? Hi omnes... Ecclesiæ præceptis de Confessione, & communione annua satisfaciunt. Nulla interim mutatio. Unde hoc? An quod prædictæ conviti non sumus tendendam esse viam ardam, ut veniatur ad ealem? An quod hæc veritas salutis sterili maneat in mente, nec ad cor usque transeat? An quod nec ad mentem forte ipsam perveniat? An quod excoeret ipsa cupiditas? An quod versetur in ignorantia? An quod forte Dilectores, & Confessarii veritatem illam ignorent, & sint duces cæci, qui alios ducuntum præstunt? An quod negligent penitentes suos de hoc instruere, aut penitentes monita ipsorum contemnant? Quæ breviter est origo illius cœcitat, quæ tantum non eversum sit FUNDAMENTUM CHRISTIANISMI STABILITQUE SPECIEM QUAMDAM HÆRESEOS IN REMORALI PERICULOSIOREM (si dicere licet) Christianis quam quæ ad mentem spectat? Cum tam frequens sit in Ecclesiâ impugnari hujusmodi veritates practicas, quam est rarum (apud Catholicos) illic impugnari eas, quæ in sola hærent speculatione. Aliud sæculum nostrum suppeditat exempla, de quibus non ingemiscere non possumus. Et omnes errores illi quibus MORALIS RES-PERSA est, & de quibus aliqui in ipsa principia, & legem naturæ impingunt, ex quo alio

„ fonte scaturire possunt, nisi quod ignoraretur tum magnum illud principium de necessitate ingrediendi viam ardam, tum indispensabile præceptum quo tenetur Christianus nature suæ sensa, ac desideria opugnare? „ Periò cum ignorantia illa non aliunde nascatur quam quod insidiosum malorum dogmatum Auctores, qui in caput suum Sedis Apostolicæ, & plurimorum Episcoporum fulmina, & anabematæ provocarunt, consulere pro suis decisionibus NON SOLEANT SACRAS LITTERAS, AUT SS. PATRES, AUT CONCILIA, quæ opud ipsos tam rarè citata inveniunt, quàm illic frequenter videbis ingentes quorundam Theologorum ULTIMI SÆCULI catervas, &c.

IX. Plurima similia in eadem instructione habet doctissimus Episcopus, quæ brevitas studio prætereo. Nisi veritates fidei sacra Scriptura, definitionibus Sedis Apostolicæ, & Conciliorum immobiliter consistentes, acûm de Religione esset. Idem prorsus evenit veritatibus morum, nisi ob oculos habeamus Scripturam sanctam, decreta Pontificia, traditionem Patrum, & canones Conciliorum. Et quæ hæresis est negare veritates morum, ac veritates fidei. Aliud veritatis amor proprius, concupiscentia, & cupiditas impotentius insidiantur morum, quam fidei veritatibus. Quoniam morum præcepta cruciant carnem, coercent sensus, affligunt appetitiones, & ambitionis idolum, atque illecebras, voluptates, & omnia insanientis mundi præstigia damnant, & execrantur. Quarè facilius in morum, quam in fidel regulis erratur. Convertimini ergo filii hominum ad Dei verbum, ad Patres, ad sacra Concilia: ista ante oculos versentur, ut discatis, quæ sit via arda calcanda. His divinis Scripturis imbuti, & summorum Pontificum, SS. Patrum, Conciliorum canonibus roborati, inoffenso pede legere Auctores morales poteritis, & distinguere verum à falso; & quæ vera sunt tenere, & quæ falsa quacumque testè larva protulus rejicere.

CAPUT III.

Plures quæstiones de absoluteione imperitenda, vel differenda peccatoribus recidivis, & in occasione peccandi versantibus.

I. De occasione peccandi aliqua supra dicta sunt, ubi propositum non peccandi exposui. Verum quia summi momenti est istius argumenti notitia, latius explicandum est: idò enim Christiani à peccatis non abstinere, quia dulcia peccandi illicia, & fomenta derelinquere reculant. Casuistæ plures finitiones arbitrarie sibi effingunt occasionis proximæ, propinquioris, proximæ per se, proximæ per accidens, occasionis probabilis, occasionis probabilioris: denique ratiocinantur de periculis, & occasionibus, sicuti de opinionibus probabilibus.

II. Sapientissimus Jesuita P. Michael de Elizalde falsè dicitur lib. 8. c. 15. §. 3. istorum cogitationes. Sunt enim (inquit) qui de periculis, tamquam

quam de opinionibus probabilibus imperitissime philosophantur, dicendo alia esse magis, alia minus, alia magis probabilia. Illa autè probabilia ajunt in quibus toties plus minusve peccatur, & toties non; illa pericula magis probabilia in quibus pluries; illa minus in quibus non toties, sed tamen delinquitur.

Resolvunt tamen juxta viam opinionum probabilium, nullum horum discriminum nos teneri vitare: quia in eis omnibus oppositum quoque, id est ne peccaturum non esse, est probabile. Ergo gravi fundamentum sequor, prudenter que periculum adeo.

Confessio, & Logica optima est ex VIA PROBABILITUM; sed qua una viam illam (paradis) evertat, & INFERNUM IMPLEAT. Quis enim sibi plene constans fatetur, licere juveni donum illam adire in qua vel ipse, vel similes, vel instar sui advenire toties, vel etiam pluries labuntur, caduntque? Patet hoc dici non posse ex pr. 1. esseque forti, vel casui animam committere: quod scelus est. Ac postremo, ne in re absena contentenda morem, hoc uno verbo est ad nullum periculum vitandum obligare, sed dumtaxat ad vitandam necessitatem peccandi: nam post ea probabilia pericula sequitur necessitas; & que infra necessitatem existunt, ajunt esse utrinque probabilia, at nulla probabilia vitare tentor: ergo nulla pericula, sed solum necessitatem. Necessitas autem periculum non est. Et de propria periculi ratione est contingentia aliqua in oppositum, & nemo non fatetur ignem ad stupam applicatum videns dicit, periculum esse ne comburat: & ita in aliis necessariis. O HOMINES!

§. I.

Propositiones de occasione proximæ ab Ecclesiâ damnatæ.

I. Alexander VII. sequentem propositionem, quæ est 41. damnabit: Non est obligatus concubinarius ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarum, vulgò regalo; dum desicente illa nimis græ ageret vitam, & alia epulæ radio magno concubinarium afficerent, & alia famula nimis difficilè inveniretur.

Ven. Innocentius XI. sequentes.

Penitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ est emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se delere, & proponere emendationem. Est n. 60.

Possit aliquando absolvi qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quinimo directè, & ex proposito querit, aut ei se ingerit. Est 61.

Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrat. Est 62.

Licitum est quæere directè occasionem proximam peccandi pro hono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi. Est 63.

II. Ex recensitis præscriptis opinionibus cum Evangelio Christi clamante: Si oculus, &c. prætractè pugnantibus, collige cujus passilli sis

Tom. II.

Theologia illorum qui eadem propugnant. Et tamen illi ipsi eas docuerunt quorum libris Confessarii plurimi utuntur. Improbant utique damnatas theses; sed confessoria quæ inde sequuntur theses securè abhorrent; immò ipsas proscriptas theses arbitrarie commentis aut eludunt, aut extenuant nonnulli Casuistæ. Ne hoc gratis affecti à me videatur, exemplum subjicio.

III. P. Viva in Trut. in. prop. 41. Alex. VII. 16. hæc scribit. „ Dubitatur hic, an possit absolvi qui in occasione peccandi proxima versatus est, antequam illam tollat; præsertim si in illa Confessione id promissit, & deinde non stetit promissis. Nonnulli cum Con. disp. 8. de pœnit.

„ n. 13. Fill. Azor. Sanch. putant, absolvi non posse extra casum necessitatis; immò Cardenas diff. 40 cap. 5. art. 4. n. 108. putat, id colligi ex prop. 61. Innoc. XI. ubi damnatur, quod absolvi possit qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere. Et ratio videtur esse, quia ad Sacramentum Pœnitentiæ accedit, antequam occasione nem illam tollat, censetur eam nolle ejicere, atque adeò sine debito proposito efficaci non peccandi de cætero accedere; quandoquidem in hoc ipso quod occasio peccandi non tollatur, quando potest tolli, peccatur. Neque obstat quod dicat, habere propositum tollendi. Nam si solum proponit illam tollere de futuro, & non statim tollit, eo ipso vult de presenti in ea occasione manere, atque adeò peccat; sicut qui appropinquante leone proponit fugere, & non statim fugit, censetur velle in periculo mortis manere.

Communiis tamen cum Suar. dif. 32. sect. 3. Tabiena, & alii censent, posse hujusmodi penitentem absolvi semel ac iterum, si appareant hic, & nunc vera signa doloris, & propositi efficacis tollendi statim occasione proxi-mam. Immo Corduva, Cajet. & alii putant quod possit etiam tertia, & quarta vice absolvi; vi; esto sæpè expedit absolutioem differere, quousque proxima illa occasio tollatur. Debet tamen omnino absolvi, etiam ante separationem nem ab illa, tum si instet mortis periculum, tum si, dilata absoluteione, credatur non habiturus ille opportunitatem redeundi, aut ex alia causa non rediturus. Ratio cur videatur posse prima, & secunda vice absolvi est, quia potuit penitens aut immediate ante, aut audientiam do concionem, aut audiendo ipsius Confessarii admonitiones excitari ad verum, & efficacem propositum non peccandi; in quo casu est sufficiens dispositio. Sic passim absolvuntur penitentes per hoc quod proponant restituere, quamvis ante confessionem non restituerint prout poterant: quia ex admonitionibus Confessarii potest hic & nunc confurgere verum propositum restituendi, quod ante confessionem vel erat debile, vel putabatur sufficiens: esto per aliquod tempus opportunum restituerit esse diff. ferenda: ergo hoc idem fieri potest in eo qui renetur proximam occasionem tollere, neque ex

P 3

pro-

propositione illa 61. Innoc. XI. eruitur, quod absolvi non possit. Nam qui proponit occasio- nem statim tollere, non potest dici, quod illam velit de presenti; sicut nec dicitur velle pericu- lum mortis qui appropinquante leoni proponit fugere statim ac potest. Cautè tamen in hoc procedendum, eo quod passim huiusmodi pro- positum non est efficax in eo qui potuit antecede- re occasionem peccandi tollere, & nondum sustulit.

IV. Ut auctor evincat, posse semel, & iterum concubinarium, de quo sermo est in thesi proscripta ab Alex. VII. absolvi, paritatem opponit debitorum, qui passim, inquit, absolvuntur per hoc quod proponant restituere, quamvis ante confessionem non restituerint, prout poterant. Passim sanè, & utinam non passim, absolvuntur debitores, quamvis ante confessionem non restituerint, prout poterant, à Confessariis falsis doctrinis præventis. Numquid validè? Numquid non sacrilege? Audiamus S. Francisci Xaverii Indiarum Apostoli doctrinam relata lib. 6. c. 17. à Turfellino. Confessionem continuis sequatur absolutio . . . Si quid debent, restituant. . . . Similitates, si quas habent, deponant, reddant cum inimicis in gratiam, à libidinibus consuetudine, & à ceteris flagitiis, quibus implicati sunt, expellantur. Hæc omnia absolutionem præcorrant. An non pluris facienda istius Orientis Apostoli doctrina hausta ex divinis Scripturis, & Patribus, quam Leandri, Tamburini, Balsemani, Escobarii, Dianæ, Bonacina, Viva, & aliorum interpretamenta? Sed audiamus alium Italæ nostræ Apostolum S. Carolum Borromæum, qui in Concilio I. Mediolanensi hæc præscribit. Caveant Confessarii ne ante delictam satisfactionem illos absolvant quibus, cum facultas ad satisfactionem restituendi, vel legata qua ad pias causas facta sunt, persolvendi, illisque, ut id facerent, superari. . . . confessione præceptum sit, prestare tamen neglexerunt. Quid quod ipsa Scriptura sancta Job 4. clamat: Quicumque tibi aliquid operatus fuerit, STATIM ei mercedem restituat?

V. Doctrina P. Viva, ut mihi videtur, includitur in hac thesi damnata ab Innoc. XI. Potest ALLQUANDO absolvi quis in proxima occasione peccandi occurrat, &c. Hæc proscripta thesi non asserit absolventem versantem in occasione proxima toties quoties, aut bis, terve, quaterve; sed aliquando. Ergo iuxta decretum pontificium nunquam talis absolventis est, nisi prius, cum possit, occasionem deferat. Et citatus Auctor docet, nunc absolvi posse prius, & secundà vice. Cur hoc? Quia, inquit, qui proponit occasionem statim tollere, non potest dici quod illam velit de presenti. Et quis inter Catholicos ad hoc insinavit, ut docerit absolventem esse eum qui de presenti velit peccati occasionem? An damnata thesi Auctores non requirebant propositum de presenti dimittendæ occasionis? Cautè tamen, subdit P. Viva, in hoc procedendum. Hoc unum deest quod ejusmodi peccatoribus incautè etiam, & indiscriminatim impertienda absolutio esset. Falsum est Doctorem eximium Suarez, & Cajetanum, quos in sui præfatum allegat Auctor, docere hanc falsam doctrinam.

P. Suarez, ab hac laxa doctrina vindicari tom. 9. l. 2. disp. 3. c. 7. §. 3. num. 7. & seq. sicut, & Cajetanum, ut omnibus competere sit, me à partium studio immunem esse.

§. II.

Falsæ opinionis Leandri, Tamburini, Gobat, Sporer, Lacroix, & aliorum reselluntur.

I. QUÆST. I. An possit absolvi concubinarium, ante quam expellat concubinam? RESP. P. Leander tr. 5. disp. 7. q. 35. hæc scribit, „Pro- babilis respondeo, posse licite semel, ac iterum „absolvi concubinarium, anrequam ejiciat con- „cubinam, dummodo denuò proponat Confessa- „rio firmiter illam è domo ejicere. . . Ratio est, „quia ex secunda, immò ex tertia, aut quarta pro- „missione facta de ejicienda concubina, aut alia „occasione proxima non sumitur judicium expe- „de defectu dispositionis penitentis. Ergo licite potest „absolvi. „Expende, lector, rationem quam „promittit hic benignissimus Probabilista; & inde „collige indolem recentis Theologiz benignæ. Ex „hoc auctore suam transcripsit sententiam P. Viva, „non advertens hunc auctorem scripsisse ante dam- „natas theses.

II. QUÆST. II. An possit absolvi concubinarium, non ejecta è domo concubina, quod nequeat absque magno detrimento suæ vite, honoris, vel pecunie? RESP. P. Leander q. 36. „Probabilis respondeo, „posse absolvi, immò, & debere toties quoties ve- „rè penituerit, & non solum quando adest ill- „qua emendatio, verum etiam quando nullus ap- „paret profectus; dummodò, ut diximus, talis „concubinarium dolorem habeat de peccatis, & „verum propositum de illis cavendis in futurum, „&c. . . . Probarur nostra responsio: quia ad- „huc post experientiam illam nullius profectus „potest stare dolor verus, & propositum requisitum „abique voluntate auferendi illam occasio- „nem cum tanto detrimento. Ergo potest absolvi „penitens. . . Sic Vivaldus, Sancti, Diana, „& novissimè, & doctissimè (ut solet) De Lu- „go disp. 14. num. 152. & 156. Hurtado, Can- „didus, Bonacina, S. Layman, Buonius, &c. „Vides, quomodo hi Probabilistæ conciliant cum „retentione occasionis propositum emendationis? Vides, quomodo eam propugnant doctissimè pri- „mores Probabilistæ? Sed damnata est, & anti- „evangelica.

III. QUÆST. III. An possit absolvi concubinarium, non ejecta è domo concubina, eo quod sanctam amitteret, si concubinam expelleret? RESP. P. Leander q. 38. „Probabilis respondeo, posse absol- „vi ipsum, immò, & ipsum, si eadem nota insu- „mie incurreretur, aut absque gravi damno, aut „scandalo eam ejicere non posset. . . Sic Sanc- „tius, Lugo, Bonacina, Candidus, &c. „Hæc opi- „nio filia est præcedentis, & ab Ecclesiâ damnata.

IV. QUÆST. IV. An possit absolvi, non ejecta concubina, concubinarium qui dixit, feminam adit mutuo v. g. centum aureos, & credit illi esse amissurum, si domo illam expellat? RESP. P. Leander q.

49. „Probabilis respondeo, posse absolvi ip- „sum, sicut & ipsam feminam, casu quo non „recuperaturus esset centum aureos sibi debitos, „si illam è domo ejiceret, dummodo proponat „amplius non peccare. Quia nemo tenetur vita- „re occasione proximam cum magno suo de- „trimento etiam temporali. Sic Sanctius, Lugo, „Bonacina. „Evangelium Christi clamat: Quod „prodest homini, si mundum universum lucretur, ani- „ma vero sua detrimentum patitur? Et juniores Ca- „sultæ citati ad evitandum jacturam centum au- „reorum non dimittendam concubinam defendunt.

V. QUÆST. V. An possit absolvi penitens qui adhuc post repetitam monitionem modo cum una, modo cum altera fornicatur? RESP. P. Leander q. 44. Respondeo, posse toties quoties ad con- fessionem cum dolore, & proposito non peccandi accedere, dummodo nullam feminam „alibi retineat, aut alar. Sic Bonacina, Sa, Lu- „blinus, Trullenchus. „Concubinarium pro- „prie expensis alere domi, vel concubinam astringitur, & cum eadem sola peccat. Hic autem pec- cator absque tot incommodis potest modo cum una, modo cum altera coire, idest multiplicare scandala, plures seducere feminas; & nihilomi- nus toties quoties accedit ad confessionem cum dolore absolventis erit. Dolor iste chimericus est. Hæc doctrina in proscriptis thesibus continetur, & ab omnibus improbanda est.

VI. QUÆST. VI. An possit absolvi Confessarius qui ex devotione excipit confessiones, in quibus audiendis crebro voluntariè polluitur? RESP. P. Leander q. 46. „Adfirmat Josephus ab Horto in „Specul. Paroch. cap. 10. & Castropala apud „Dianam, docentes, posse talem Confessarium „absolvi, dummodo cum dolore, & proposito „non peccandi accedat. „Hæc opinio falsa, la- „xa, & scandalosa plena est. Adjectio doloris, & propositi mera est chimera, sicut & alia, devo- tio excipiendi confessiones, in quibus voluntariè, & quidem crebro, polluitur Confessarius iste.

VII. QUÆST. VII. An possit absolvi medicus vel chirurgus qui in medendis feminis sepe peccat, si propositum cessandi à curatione non habeant? RESP. P. Leander q. 48. Probabilis respondeo, posse „absolvi, quantumvis nequeant suum deserere „officium, dummodo peniteant, & proponant „amplius non consentire. Patet ex dictis, „Ex dictis scilicet patet falsitas, & laxitas hujusce venefici antecedentis. Aut emendare se, aut relin- quere artes suas debent medici, chirurgi, & idem esset de advocatis, judicibus, cæterisque, quan- do professiones propriæ essent illis occasio proxima peccandi.

VIII. QUÆST. VIII. An possit absolvi hospita sine proposito non recipiendi hospitem quocum plures peccavit, quando absque magno scandalo, aut detrimento non possit eum hospitio suo prohibere? RESP. P. Leander q. 55. „Probabilis respon- „deo, posse absolvi, dummodo promittat, ac „proponat nunquam se solam cum eo solo in „aliquo cubiculo separato verfaturam, & se præ- „teriti ex animo penitere, etiam si confessâ „fuisse, propolissetque nunquam se amplius

„cum eo peccaturam. Sic Navar. & alii DD. „quibus adde Stephanum Baunium sic dicentem „Sequitur ex dictis, absolvi posse feminam que domi „sua virum excipit, cum quo sepe peccat, si cum „bonèfè indè non potest ejicere; aut causam habet „eum retinendi, dummodo firmiter proponat cum eo „amplius non peccaturam.

IX. Plura alia familia inaudita commenta prætereo, nihilque in rescripta repono; sed eadem lectorum judicio submitto, nihil dubitans quin omnes qui eadem lecturi sunt, debeant eadem improbare, & detestari.

X. QUÆST. IX. Absolventi non sunt distinc- tiones, mime, cantatrices, & saltatrices comædæ? RESP. Nisi prius artem suam relinquant, quæ spectatis omnibus, re ipsa vitiosa est, & mala, non sunt absolventi. Patres Ecclesiæ, & Con- cilia omnium sæculorum theatrales representationes detestati sunt tanquam paganæ superstitionis iniquas reliquias. Blaterant nonnulli, antiquos Patres damnasse theatra, quia erant turpissima, & superstitione inquinata. Isti nunquam Patres legè- runt. Patres damnant, quod viri induant vestem muliebrem, utporè à Deo vetitum; damnant musi- cam meretriciam, & cantum fornicatorum; dam- nant congressum virorum, & mulierum, videri, & videre. Hæc omnia holdè sunt. Immo theatra nostra turpiora plerumque sunt illis quæ tempore Patrum representabantur: nam tunc mulie- res mimas non agebant, sicut atque nostra, si ex- cipias theatra Deæ, Floræ, & Mahimæ, quibus nec honesti pagani assistebant.

XI. Opponere quosdam non pudet S. Thomæ auctoritatem. Alibi ex instituto luce merli- diana clariùs evicti oppositores istos supra labo- rare ignorantia. In 4. disp. 16. q. 4. a. 2. in- quit, quod spectacula si sint verum turpium, & ad peccatum provocantium, studiosa eorum inspectio peccatum est, & quandoque in eis tanta potest libidinis adhiberi, ut sit etiam mortale. Undè à tali inspectio- ne omnes se arcere debent. Omnes ergo juxta S. Thomam se arcere debent. Quandoque ergo, non semper, est mortale. Ineptissima oppositio. Uti- que quis turpia spectare quandoque potest quin mortaliter deleatur. Verum si frequenter id egerit, mortaliter peccabit, quod se periculo expo- nat peccandi mortaliter. Cæterum, ut ignorantia obijcientium evidentiùs pateat, quæ subdit Angelicus 2. 2. q. 168. a. 3. ad 3. adducenda in medium sunt. Quamvis spectantes turpia nul- lam experiantur delectationem, peccant necquam cooperationis. Hæc enim ibidem S. Thomas adjicit. Si quis autem superflua in talis consorsium, vel etiam sustinet (NB) illis histriones, qui illiciti ludii utuntur, peccant, quasi eis in peccato fo- ventur. Undè Augustinus dicit super Joannem (tract. 100.) quod donare res suas histrionibus vitium est im- manè. Omnes frequentantes theatra, quamvis à libidine essent immunes, peccant mortaliter, quia forsit in peccato mortali histriones eis mercedem solvendo. Tempore S. Thomæ erant histriones, seu jocolatores, vulgò Saltimbanchi, qui ludos licitos exercebant. Istorum artem non esse secundum de illicitam, ait loc. cit. quod verum habet, &

ita sibi inestis Filium Dei. Impossibile est, id est difficile, explicare Patres, est eos qui post suscepta sacramenta prolapsi in peccata, renovati ad penitentiam. Prolapsus, non relapsus dicitur in Scriptura. Ergo particula *re* fidelis est, & commentum vanum. Non ne peccatores quolibet peccato mortali, sive huius, sive alterius speciei, cruciuntur Filium Dei? Subdit ibidem Apostolus: *Terra enim sapa venientem super se videns imbrem, & generans herbam opportunam illi à quibus colitur, accipit benedictionem à Deo; profertur autem spinas, ac tribulos, reproba est, & maledictio proxima: cujus consummatio in combustionem.* An omnia peccata mortalia non sunt spinæ, & tribuli? Anima ergo que Christi sanguine, sacramentorum susceptione irrigata, ejusque sanctissimi corporis epulo roborata frequenter parit spinas, & tribulos, sive huius, sive alterius speciei, reproba est, & maledictio proxima: inquit S. Paulus. Rursus cap. 10. subdit: *Voluntarie enim peccantibus vobis, post susceptam nutritionem veritatis, jam non relinquatur pro peccati hostia. . . . Iratum quis faciens legem Moysi sine ulla miseratione, duobus vel tribus testibus, moritur. Quanto magis peccatis deteriora mereri supplicia qui Filium Dei concubaverit, & sanguinem Testamenti pollutum dixerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratia contumeliam fecerit?* Sacramenta Christi non modo gratia sanctificant ornant animam revera justificatam, sed præterea particularibus gratiis, & donis eandem muniunt, & roborant, ut resistere tentationibus, & pravis inclinationibus possit. Ergo si hæc anima post plures confessiones, & communiones frequenter prolapsa in peccata mortalia, revera sanctificata, vivificata, & roborata non fuit. Evangelium Christi clamat: *A fructibus eorum cognoscetis eos. . . . Non potest arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala bonos fructus facere:* Matth. 7. Evangelistis, non quibusdam Casuistis, aures præbeant Confessarii, si discernere jure velint quinam digni sacramentorum participatione sint. Ipsi oculis conspiciant avaros, libidinosos, prodigos, amassos, & amassulas; saltatrices, mimos, mimasque, luforos, fraudulentos, debitores morosos, fornicatores, perjuros plures quotannis ad sacramenta accedere. Quos fructus edunt plantæ istæ tanto donorum cælestium imbre fecundatæ? Ipsi judicium ferant.

XXXV. Audiamus Patres, quos calluisse contendit dissertator suos Probabilitas. S. Thomas in *Psalm.* 48. inquit: *Proposuit optime manifestatur per operationem.* Rursus 1. 2. quest. 20. art. 4. *Non est perfecta voluntas, nisi sit talis que, opportunitate data, operetur.* S. Augustinus lib. 8. *Confess.* cap. 9. hæc scribit: *Unde hoc monstrum? Et quare istud? Imperat animus corpori, & præsertim: imperat animus sibi, & resistitur. . . . Imperat, inquam, ut velit, qui non imperaret nisi vellet: & non fit quod imperat. Sed non ex TOTO corde vult: ergo non ex TOTO imperat. . . . Sunt due voluntates, quis unus eorum TOTA non est, & hoc adest alteri quod deest al-*

teri. Imperat animus recidivi, ut docet Dissertator pag. 10. cum suis Casuistis, nempè aliquem conatum adhibendo; idcirco non fit quod imperat, quia non TOTO conatu, non toto animo imperat. Similem laxitatem amariss lacrymis lugebat suo tempore S. Cyprianus lib. de Lapsis. *Emergit, fratres charissimi, novum genus cladi, & quasi parum persecutionis procella fecerit, accessit ad cumulum sub misericordie titulo maliam fallens, & blanda pernicietis. Contra Evangelii rigorem, contra Domini, ac Dei legem temeritate quorundam laxatur incautis communicatione. Irrita, & falsa pax, periculosa dantibus, & nihil accipientibus profutura.* Innumeros alios Patres lege tom. 9. lib. 2. *diff.* 3. Interim audi Concilium Tridentinum sess. 14. c. 2. *Plenam, & integram peccatorum omnium remissionem consequentes, ad quam tamen novitatem, & integritatem per sacramentum Penitentis sine MAGNIS nostris scilicet, & laboribus, divina id exigente justitia, pervenire nequaquam possumus, ut merito penitentia laboriosius quidam Baptismus a Sanctis Patribus dicitur fuerit.*

XXXVI. Magnos labores, ingentes fletus, totum conatum in penitente, potissimum recidivo post plures confessiones frequenter prolapsa, requirunt Patres omnes, & Concilia. Contra Dissertator, & Casuistæ quos citat, exiunt aliquem conatum, aliquam industriam, aliquam peccatorum diminutionem. Hæc duo invicem hostiliter pugnant. Ergo doctrina Casuistarum adversatur doctrinæ Scripturarum, Patrum, & Conciliorum. Opponit Dissertator pag. 17. testimonium P. Alphonsi Manrique Ord. Præd. Sed omnes Dominicani hunc Casuistam ut laxioris Ethicæ scriptorem, & omni auctoritate destitutum rejiciunt, contemnunt, & inter Laxistas collocant.

XXXVII. Ut mea minima præfert opinio, Dissertator in hac sua dissertatione compilavit laxiora, quæ hoc de argumento tradere Casuistæ solent. Scribit enim pag. 30. *Notes proinde, recidivos posse TOTIES QUOTIES absolvi, quando actu verè dolent, ac proponunt. Id Confessariis innotescit ex ALIQUO ad emendationem conatu, qualis certè est reditus ad confessionem ex Confessarii præscripto, ac propterea idem spem faciunt futuræ tandem stabilis conversionis. Quis hæc probet? Reditus ad confessionem ex præscripto Confessarii veri doloris, & veræ conversionis argumentum est? Singulis diebus redibunt fornicatores, adulteri ad confessionem, dummodo toties quoties à suis adulteriis, & fornicationibus abolitionem obtineant. Aliquem etiam conatum, ut hic reperit Dissertator, ad emendationem adhibebunt, sed non omnem, & totum, ut Scripturæ, & Patres exigunt, ut sua furi libidine possint. Recidivi toties quoties absolvi possunt quando actu verè dolent, ac proponunt. Pæregregè. Ad undè scire Confessarius potest, recidivos frequenter relabentes post plures confessiones sincerè dolere, & verè proponere? Dolor iste supernaturalis est, & in sinu cordis absconditus, quem spectare Confessarius nequit. Ex fructibus dumtaxat emendationis, & bonorum ope-*

operum colligere Confessarius hunc verum dolorem, & firimum propositum valet. Quo gravius est negotium, & gravioribus periculis obnoxium, co fortior conatus, & major industria requiritur ad ejusdem consecutionem. Negotium evitandi inferni, & obtinendæ æternæ gloriæ est omnium maximum. Ergo requirit totas vires, totum conatum, totum animum, totam mentem, ut Scripturæ Sanctæ, ut Patres omnes, & Concilia clamant. Contra laudatus Dissertator in hac sua dissertatione, semper abstinere ab hoc Dei sermone, ab inculcando scilicet, ut peccatores toto corde, tota anima, tota mente Deum inquirent. Sed pag. 10. requirit conatum aliquem. Pag. 13. ex aliquo conatu ad novam vitam. Pag. 27. conatum aliquem ad emendationem, Pag. 30. Id innotescit Confessario ex aliquo ad emendationem conatu. Pag. 33. Sufficere ut aliquam adhibuerint operam in emendationem vitæ. Pag. 34. Ex aliqua ipsius penitentis emendatione. Ad hoc Scripturarum loquendi modo: *Convertimini ad me in toto corde vestro in jejuniis, &c.* abstinere veluti à phari Merbelli, & Genneri. Et res ipsa pag. 25. veluti errorem rejicit doctrinam de justificatione stabili, firma, & constanti, quam conceptis verbis docet S. Paulus. Totum conatum, quem omnes Scripturæ requirunt, alto silentio præterit, & aliquem dumtaxat conatum, aliquam, non totam industriam exigit. Nec semel in universa dissertatione requirit totum conatum, quia totum hunc conatum in suis Casuistis non invenit.

XXXVIII. Venusta sunt, quæ scribit Dissertator pag. 34. inquit: *Duo nunc superiunt, quibus unamquemque ad calcem munitum volum. Alterum est ne quisquam facile se abripi sinat succo quodam puriori Ethicæ, ac veteris, ut in ore nonnulli habent, instaurandæ disciplinæ, & prohibitiis. Flamme Laxismi, ne dicam cujusdam Epicureismi, à quatuor angulis ardent. Sacramenta iis administranda esse, qui theatra frequentant, qui inter amassos dies, noctesque ducunt, qui ludis, conviviis, vanitati, luxui continuam navam operam, quorum denique mores antichristiani sunt, dummodo præteritorum criminum dolorem præferant, & ad confessionem accedant, docent Scriptores hujusmodi: & ad ultimum malorum cumulum Christiani isti admittuntur ne se abripi sinant succo puriori Ethicæ? Sed alia paradoxa, quæ ibidem Dissertator pag. 35. adijcit, relinquamus. Audis quæ e.g. non esse absolvendos prava consuetudine laborantes: videat, ne brevi gradus inde fiat ad sentiendum prævium habitum. . . . non solum esse peccati effectum, sed peccatum, quo actualiter manente, absque dubio penitens justificari non potest. Audis, relapsos non facile absolvendos, sed rejiciendos à Confessario: caveat ne res id tandem à nonnullis feratur, ut persuaderi velint Sacramentum Penitentis esse veluti Sacramentum Baptismi, quod iterari non potest. Pericula, quæ cavenda luadentur Lectoribus, probabilia aliquo modo sint oportere. Quis Catholicorum docuit, aut docet, Sacramentum Penitentis esse veluti Sacramentum Baptismi, Tom. II.*

quod iterari nequeat? Quis Catholicus aliquid, quod vel remotam cum tali errore asseritatem habeat, scripsit? Quis propugnat, habitum vitiosum non modo effectum peccati esse, sed etiam peccatum, quo actualiter manente justificari penitens nequeat? Spectra ergo hæc sunt, arbitraria chimæ, & inepta commenta ad ruendum Laxismum in moribus Christianorum dominantem excogitata, & inventa. *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? & gloriose die, ac nocte interfectos filii populi mei?* Lugens repetam cum Jeremia cap. 9.

XXXIX. Alterum est (subdit ibidem) ne quis facile eos SS. Patrum textus ad rem, de qua agimus, opportunè allegatos existimet. Hoc consilium sibi applicare Dissertator jure debet. Allegat ipse pag. 13. S. Thomam in 4. *diff.* 17. *quest.* 3. *quest.* 5. ad 2. ubi loquens S. Doctor (inquit Dissertator) de cognitione, qua Confessarius debet cognoscere penitentis DISPOSITIONEM sic habet. Ut nihilimè loquar hæc est evidētissima falsitas, nempè S. Doctorem ibi loqui de cognitione, qua Confessarius debet cognoscere dispositionem penitentis; sed sermonem habet Angelicus de cognitione peccatorum, quæ penitens manifestat. Hæc sunt verba S. Doctoris. Alio modo per confessionis manifestationem. Et quantum ad hanc cognitionem non potest majorem certitudinem acquirere, quam ut subsidio crearet: quia hoc est ad subvertendum conscientie ipsius. Unde in foro confessionis creditur homini, & pro se, & contra se. Meridiana luce clarior est Angelicum loqui de fide, quam Confessarius adhibere debet penitenti sua peccata manifestanti. Nec verbum ibi habet de cognitione doloris, propositi, seu dispositionum penitentis. Ergo Dissertator manifestè imponit lectoribus suis. Adducit ibidem hunc P. Suarez de recidivo textum. *De quo proposito credendum est penitenti, non obstante quacumque præcedenti frequentia, & inconsistentia.* Si Confessarius tenetur credere penitenti ex animo testanti tunc, & propositum habere emendationis, omnes accedentes ad tribunal penitentis absolventi erunt. Omnes enim spontè accedentes ad Sacramentum testantur se dolere, & propositum sciant abstinendi à peccatis. Stulti enim essent, nisi hæc duo ostentarent, cum sciant, hæc duo, dolorem nempè, & propositum, materiam esse sacramenti. Nec est presumptio in contrarium, inquit Auctor Dissertationis ibidem, quando constat ex aliqua prævia emendatione, ex aliquo conatu ad novam vitam. Aliquem conatum, aliquam præviam emendationem semper ostentant penitentes. Immo legentes ejusmodi Casuistarum libros, aliquot diebus ante confessionem à peccatis abstinere, ut aliquem conatum ad novam vitam, aliquam præviam emendationem perhibeant Confessario. Et hoc pacto universam vitam suam communiter in peccatorum circulo, & sacramentorum frequentia ducunt.

XI. Exempla, quæ de S. Francisco Xaverio de S. Philippo Netio, de S. Francisco Salecio, de

S. Andrea Avellino obtrudit, inepta omnino sunt, & extranea, ad constituendam regulam quam servare Confessarii debeant. Lege quæ de S. Francisco Xaverio scripta tom. 9. lib. 2. diff. 3. cap. 5. & de Card. Bellarmino clamante: *Non esse tanta facilitas peccandi, nisi esset tanta facilitas absolvendi.* Omnes sancti viri, & sapientiores Theologi hanc facilitatem absolvendi, & administrandi sacramenta recidivis, & consuetudinariis deplorant, tamquam ætatis nostræ extremam calamitatem. Et tamen scopus citatæ hujus differtationis eò tendit, ut approbet, & confirmet laxam disciplinam in administrandis sacramentis recidivis, & pravis habitibus ireritis. Atque, ut hæc lugenda consuetudo aliores radices agat, errorum monstra obruduntur, quæ nec sunt, nec ut eveniant vel leve instet periculum. Doctrinæ Evangelicæ, quæ in peccatorum conversione requirunt, & altius inculcant totum conatum, nihil vehementem, omnemque industriam, traducuntur tanquam doctrinæ inventæ à Merbesio, ab Obstrædæ, à Gennet, *aliquæ hujus notæ, & scholæ*, inquit Dissertator. Scholæ evangelicæ est quæ docet toto, non aliquo conatu, vehementi, non aliqua industria fatigendum, enitendumque esse, ut quisque à scelerum sentina surgat, Deumque toto corde, tota anima, tota mente, totis viribus diligat. Hæc doctrinæ evangelicæ est, quidquid in oppositum clamant Probabilitæ plures, quorum falsas opiniones in citata differtatione auctor diligenter coacervavit.

§. III.

Nulla quasi vincula de officio Confessarii, quæ proxim spectant, resolvuntur.

I. QUÆST. I. *Quid in primis observare Confessarius debet confessiones auditurus?*

RESP. Duo inter cætera ob oculos habeat Confessarius oportet, 1. Justificationem impii maximum esse opus Dei, Baptisma laboriosum aquæ non frigida, ut primum, sed fervens, quæ veterem pellem excoquat, & excoriet; idque manifestare penitentibus debet. 2. Multos esse vocatos, paucos electos. Cateratim currunt homines ad confessionem, non secus ac ad aliquam solemnitatem, & videntes communiter paucis rem expediri, perfundiorè tantum negotium peragunt. Sedulo ergo, ô Confessarii, penitentes intruite, opus justificationis maximum esse redemptionis chæritatis fructum. Paucos utique lucrabimini; sed pauci electi sunt. Omnium conversionem vos anhelare debetis; sed ne animo depondeatis, si exiguis spondeat fructus. Satis vobis sit, vel unam lucrari ovem. Dei est animas sanctificare; vestrum est eas instruere, & disponere, ut aptæ evadant ad rorem cælestem suscipiendum.

II. QUÆST. II. *Quid observare debet Confessarius in interrogatione penitentium?* RESP. Statum penitentis domini, servi, uxorati, iudicis, advocati, magnatis, Principis, adole-

centis, puella, matrisfamilias consideret. In examine peccatorum carnalium magna opus prudentia est. Omnes interrogationes castæ sint. Duo impeditur confessionis integritatem queunt, malicia, & verecundia. Hæc obstacula facile superabit, si infinitam Dei clementiam erga peccatores; si passionem Christi Jesu pro salvandis peccatoribus representabit; si animos adjecerit ad vomenda monstra, quæ animam torqueat. An nisi Confessarius naturali acumine, & dexteritate præditus sit, Deique adjuutorio fultus, frustra folia implemus.

III. Interroget Confessarius præsertim circa primum præceptum amandi Deum, num frequenter illud implere studue int. Siprehenderit amorem Dei prædominari in eorum cordibus, facta sibi spondeat. Contra si amorem mundi, voluptatum carnalium, divitiarum regnantem spectaverit; absurda multa timeat. Expensat num viva sit eorum fides, & firma spes illarum virtutum exercitio plurimos rudes inveniet. Et propterea in his præcipue instruere eos debet. Hæc tres virtutes theologales sunt fundamentum, & forma christiani ædificii. Si fundamenta vacillant, corruit totum ædificium.

IV. QUÆST. III. *Utrum Confessarius interrogare de socio criminis debeat?* RESP. Jam dixi supra, penitentem teneri manifestare complicitatem, occultato nomine, & habitatione, quando reperiri Confessarius nequit qui complicem ignoret. Ergo etiam Confessarius interrogare astringitur, quando penitens, aut ignorantis, aut ob aliam causam complicem occultet. BENE-DICTUS XIV. duo edidit diplomata, alterum 7. Julii 1745. cujus initium est, *Suprema omnium*, &c. alterum 4. nonas Junii 1746. cujus initium est, *Ubi primum*. His decretis abulium prohibet Pontifex illorem Confessariorum, qui aut blanditiis, aut minis extorqueat à penitentibus solent nomen complicitæ prætextu eundem corrigendi. Ideo in regno Lusitanie, ad cuius Episcoporum preces emanarunt decreta, seu constitutio confirmans decretum primum, Confessarii curabant ut extra confessionem complicem manifestarent penitentes, ut possent eundem corrigere. Quem abulium gravissimum Pontifex damnavit, integra consistente doctrina eundem satisfaciendi, occultato nomine, & habitatione, quoties necessitas id postulat.

V. QUÆST. IV. *An Confessarius astringatur admonere penitentes eorum que ignorant, sive vincibiliter, sive invincibiliter?* RESP. Fulo calamo hanc questionem tractavi tom. 2. Appar. diff. 1. cap. 4. Paucis nunc illam expediam. P. Viva in Cur. p. 6. q. 8. art. 5. n. 4. hæc docet: Si speratur quod penitens ad vertens, v. g. matrimonium esse invalidum, aut contractum quem putat justum, esse injustum, &c. sublatum sit ea peccata materialia; tenetur Confessarius ignorantiam detegere propter bonum penitentis, ne sic contra legem Dei peccet etiam materialiter. Quod si non speretur profectus, sed potius timeatur quod peccatum materiale deinceps

ceps sit futurum peccatum formale; v. g. si sciens matrimonium esse invalidum, non facile tunc abstinere à cognoscenda illa quam conjugem putabat; in tali casu ignorantia non est amovenda, juxta illud August. in cap. Si quis, &c. . . Idemque docet Tamburinus ex Pellicario, quando quis BONA FIDE EST IN OCCASIONE PROXIMA, nec speratur emendatio; vel quando quis bona fide non resistit alienum. Etenim revelatio veritatis noceret penitenti, si deinde cum culpa formali remaneret in occasione proxima, aut retineret alienum. Nec hoc prodeffet ei cui alienum restitutum est: quia supponimus non dari spem quod restitutum, si bona fides illi tollatur.

VI. Illi bona fide alienum possident, contractum fœnebreum justum existimant, isti bona fide in occasione proxima versantur, bona fide differunt debitorum solutiones. Et minuter penitentia, qui ex officio iudicis, doctoris, & medicis personam subitine, accedentes penitentes ad suum tribunal instruere non tenentur? Ecur? Ne veritas revelata noceat penitenti. Perniciosa ergo est veritas divina? Non debuit ergo Filius Dei in terram descendere, ut illuminaret omnes homines, debebat illos in bona fide, & ignorantia relinquere, ne herent ex peccatoribus materialibus peccatores formales? Et tamen ipse Joan. 15. clamavit: *Si non venissem, & locutus non fuissim eis, peccatum non haberent.* Erat ergo invincibilis eorum ignorantia. Subdit autem Christus: *Nunc autem excusationem non habent de peccato suo.* Quisque iudicet quomodo cum Evangelio componi doctrina P. Viva queat.

VII. Eandem doctrinam docet P. Thomas Tamburinus ex Lugo lib. 2. Meth. cap. 4. num. 3. Ideo illam tranfero ut ab illa sibi cavere lectores queant. Inquit ergo Tamburinus: Pri- ma regula ex Sanchez lib. 2. de Matrimon. disp. 38. num. 53. Si talis ignorantia est contra penitentem; v. g. si ipse crederet esse mortale, quod hujusmodi non est; debet ea amoveri à Confessario. . . Secunda regula. Si ignorantia inculpabilis quæcumque, sive facti, sive juris, & sive Juris Divini, sive Humani, non est contra penitentem (id est quando penitens non putat esse mortale quod tale est) & nihil penitens interrogat de hoc Confessarium, ditinguendum est. Si enim Confessarius prævidet penitentem, ignorantia ablata, non diffuciliter restitutum quod respta peccatum est, teneatur ex Sanchez disp. cit. num. 6. veritatem aperire propter bonum penitentis, ne & penitens peccet contra legem Dei etiam materialiter. At si prævidet non restitutum, potius taceat, ne in majus malum illum con-jiciat. Idem esse dicendum, quando quis est in occasione proxima, & non speretur emendatio, docet Pellicarius tract. de Monial. cap. 10. sec. 3. num. 191.

VIII. QUÆST. V. *Quid si Confessarius interrogetur à penitente ut veritatem eorum, quæ*

ignorat, perdat? RESP. Respondet Lugo disp. 22. sec. 2. num. 29. Quid vero, si penitens interroget Confessarium, vel Doctorem de re illa? Respondetur, tunc debere veritatem aperire, re. . . Addit vero Sanchez cum aliquibus, quando penitens non cum dubio, sed ex scrupulo interrogaret, posse Confessarium tacere, vel respondere, quod (N. B.) deponat scrupulum: quia scrupulus non impedit bonam fidem, nec ignorantiam invincibilem, quæ illum excusat. Hoc tamen non videtur consequenter dici: quia etiam si penitens ex scrupulo interroget, non potest Confessarius affirmare licitum, quod est illicitum: ergo nec poterit tacere. . . Possent quidem Confessarius, in illo casu fingere se non audivisse, vel non attendisse, vel oblitum fuisse respondere, ut sic remaneat in bona fide, quam prius habebat, non tamen ipsius auctoritate confirmata. Fingere ergo se non audivisse, vel non attendisse iudex, & doctor potest? Et qui interrogatus tacet, non præsumitur consentire?

IX. Auctores citatos sic urgeo. Aut speratis vos penitentes vestros restitutos aliena, discessuros ab occasione proxima, restitutos contractus injustos; aut certò prævidetis, si admo-neantur nihil horum præstituros? Si primum, ipsi conceditis admonendos fore. Si secundum, ergo isti non penitentes sunt; sed cæci, pelsimi, & obstinati in viis pelsimis. Ergo imparatissimi ad sacramenta, Ergo, qui illos absolvunt, tremendo supplicio à Christo prædicto subjacent: *Si cæcus cæco ducatum præster, ambo in foveam cadunt*: cæcus ductus, & cæcus ducens, inquit Augustinus. Veritas fidei est penitentes habere propositum debere omnia divina mandata servandi. Qui ita dispositi, & obfirmati sunt, ut neque scire eadem mandata velint, habentne propositum istud? Cedo. Ecur Confessarius non debet manifestare veritatem? Ex charitate, inquit, erga penitentes, quibus veritas noxia est. Charitatem ergo violavit Christus Dominus, ejusque Apostoli, & Evangelistæ, qui veritates mandatorum Dei revelarunt, & explicarunt? In hæc blasphemia absurda conjuncti recentis juniorum doctrinæ.

§. IV.

Accommodare ne Confessarii se debent opinionibus penitentium, restitui propriis?

I. Seraphicus Doctor S. Bonaventura Confession. cap. 4. exclamat: *O inauditum philosophandi genus! Iudex sententiam ferre debet ad arbitrium rei, & reus iudicis iudicio obtemperare non tenetur?* Exclamationes istæ, inquit juniores plurimi, Rigoristarum sunt, & Jansenistarum. Communiter enim Probabilitæ omnes affirmant, Confessarios posse, & debere se accommodare penitentium opinionibus, restitui propriis. Quam doctrinam communi sensui repugnantem, & tom. 2. Appar. & supra etiam profligavi. Quare nunc paucis illam refutabo.

II. Supra scripta testimonia quibus Probabiliter evincunt, posse Confessarium dirigere penitentem secundum opinionem quam ipse Confessarius falsam esse certò sibi persuadet, inquit Laymanus, cuius verba dedi supra tom. 1. lib. 1. præsertim si hæc opinio sit favorabilior, & optator penitentis. Si una opinio doceat (inquit P. Viva quæst. 7. art. 2. num. 6.) penitentem teneri ad restitutionem, & removendam talem occasionem, ac acceptandam talem penitentiam; altera opinio doceat non teneri; NON potest absolutio negari, si penitens sequatur opinionem sibi FAVORABLEM, dummodo probabilem; etiam si Confessarius sit in opinione contraria. Hinc est quod P. Gobat, & P. Lacroix advertunt Confessarium, ut non habeat tantum unam doctrinam, sed plures sententias. Quod si Confessor minus experientus sit, & in crumena mentis suæ non habeat has plures sententias, tunc penitentes ipsi antequam accedant ad Confessarium legere possunt Leandrum, Zanardi, Escobarium, Gobat, Lacroix, Dianam, Bonacinam, in quorum libris super qualibet serè materia inventient opiniones probabiles contrarias, ut seligant sibi favorabiles, & optatores. His opinionum prædictis adeant Confessarium, cui exponant has opiniones; & secundum istas absolvi debent.

III. Si Christiane Religionis hostis hæc legat, ea ut fabulationis dereferatur, & Religionem Christi ut vanum commentum repudiet. Verum nos ipsius Christi testimoniis hæc rejiciamus. Clamat Christus Dominus Matth. 24. Multi venient in nomine meo dicentes: Ego sum Christus, & multos seducunt: & Marc. 13. Cum audieritis bella, & opinioniones bellorum, ne timueritis. Oportet hæc fieri, sed nondum finiri. Quid quod in ipso Veteri Testamento hæc oppositarum opinionum paradoxa abominatus Deus est. Prov. 20. Abominatio est apud Deum pondus, & pondus. Statera dolosa non est bona. Opinionum pondera alia majora, alia minor. Pondera autem minor, & minus probabilia per Micheam cap. 6. Deus detestatur. Mensura minor ira plena. Numquid iustificabo stateram impiam, & saccis pondera dolosa. Si dolosa opinionum pondera non sunt illa quæ iudex ipse iudicat minor, & falsa, & tamen istis falsis ponderibus administrat sacramenta, & Dei thesauros; quam erunt? Ut ipse iudex, quam sit hoc sistema rationi oppositam, audias velim que sequantur.

IV. Accedit ad Confessarium Cintia amassa doctrina lumine naturali imbuta, quæ obligationem ostendit se separandi ab amasio. Refugit tamen separationem. Dimittitur sine absolutione. Accedit amasius Sampronius opinione casuistica contraria armatus, quæ non obligat ad separationem. Absolvitur amasius. Sibi mutuo occurrunt in consueta conversatione amasii, & amasivulæ, & alloquia instituunt. Te ne Confessarius absolvit? Utrique. Quid? Mihi absolutionem negavit. Quid penitentia tibi dedit? Jejunia quatuor, elemosinas, & hospitalium visitationes. Acceptasti ne talem penitentiam?

Equomodo non? Ego nolui eam acceptare. Noluisti? Et te absolvit? Certè. An non sumus in delicto, & circumstantis pares? Scilicet. Que ergo tantæ diversitatis causa, ut tu absolutus in Paradisum ascendas; ego sine absolutione in torum præceptis corruam? Revela arcanum. Ecce. Tu non legisti Dianam, Leandrum, Zanardi, Tamburinum, Viva, Lacroix docentes imperiendam esse absolutionem. Contra ego legi. Repræsentavi Confessario opinionem verè probabilem, mihi favorabilem, & optatorem, quia eam defendunt plures, & graves Auctores, ut sunt Lamas, Stoz, Todt, Burgaber, alique. Gratias tibi ago. In posterum antequam ad tribunal confessionis accedam Casuista benignior revolvete volo, donec inveniam opinionem verè probabilem, & mihi favorabilem. Tum Confessarium adibo. Et si penitentiam molestam mihi imponet, si ad restitutionem, ad separationem ob occasione proxima me urgebit, intrepidè respondebo: Non teneor, nolo. En opinio mihi favorabilem, quæ me liberat à tanto onere. Sed antequam me tanto discrimini committam, o te, obsecroque ne me decipere velis. Verum ne te ipsa est quod narrasti? Verissimum. Ecce iterum verba Laymani, Viva, & aliorum. Si una opinio doceat penitentem teneri ad restitutionem, ad removendam (N. B.) talem occasionem, acceptandam talem penitentiam; altera opinio doceat NON teneri; non potest absolutio NEGARI, si penitens (N. B.) sequatur opinionem FAVORABLEM, dummodo probabilem, etiam si Confessarius sit in opinione contraria. Intellexisti? Intellexi. Propè me beati. Modò modò pergam ad bibliopolam, plures Casuistas empturus, & emptura, legendos priusquam ad Confessarium accedam. Tantum mihi arcanum hæcenus ignotum erat. Nunc... Siste calanum. Satyræ scribis. Utinam utinam satyra esset, & non simplex, & germana historia, quam ideò repræsentavi, non ut auctoribus detraharem, sed ut Christianorum æternæ salutis succurrerem. Libri publici juris sunt: Auctores sibi gloria vertunt hoc sistema propagare. Hæc sunt illorum principia. Illi bona fide semiter iudicantur esse vera. Adversarii, qui musitant nos detrahere Casuista, dum absurda, quæ sistema probabilisticum consequuntur necessario, in medium exponimus, aut credunt hæc esse absurda, aut fecius. Si primum; descendent ergo ipsi hoc sistema, quod Auctores verum crediderunt, atque nullam subeunt noram, etiam si falsum esset. An non omnes homines errare queunt? Si secundum, nempe si iudicant hæc non esse absurda, sed veritates; hoc patefaciant, & me ignorantie arguant. Et sic salva, & integra omnia sunt.

V. Cedo. Quod si in foro, si in tribunali, ubi lites civiles resolvuntur, tales obrinerent opiniones? Quid tum esset de humana societate? Iudex rerum temporalium ex doctrina Ecclesiæ astringitur iudicare secundum probabiliorum doctrinam: & iudex salutis æternæ potest iudicare secundum opinionem minus probabilem, quam ab-

absolutè falsam iudicat? Immo tenetur se accommodare peccatorum opinionibus probabilibus, quas iudex iste vices Dei gerens, iudicat falsas? Si hæc non sunt inaudita paradoxa, quæ nam erunt? Ita imbecillitati meæ videtur: cæterum iudicium meum subijcio doctoribus, & superioribus.

§. V.

Quomodo se gerere debeat Confessarius in concedenda, aut differenda absolutione.

I. PLURA hæc de re scripti tom. 9. lib. 2. diff. 3. cap. 10. paucis nunc rem perstringam. Et primò repeto, quòd sæpius dixi. Mansuetudine, patientia, & clementia præditus singulariter Confessarius sit oportet, præcipuè dum differenda absolutio est. Absit ut penitentes asperè, & rusticè rejiciat; sed singulari benignitate (& hæc est vera benignitas) debet persuadere penitenti, illum capacem non esse in tali statu absolutionis. Quoniam medicina hæc celestis non salubris, sed mortifera illi esset. Eidem repræsentet vulnerum profunditatem, morbum inveteratum, præteritas confessiones cum frequenti, & serè continuo relapsu conjunctas, nullas fuisse, & sacrilegas. Necessitatem patefaciat se se disponendi, & præparandi jejunii, elemosynis, precibus ad tantum sacramentum. Ostendat eidem, quæ fuerunt suorum relapsuum cause, quæ occasiones, quæ illicia, à quibus omnibus se remove debet, & angustiam viam ingredi. Benignus sit in differenda absolutione, donec videat argumenta conversionis, & sinceræ voluntatis mutandi vitam.

II. Consuetudinarius nec prima vice absolvat. P. Lacroix lib. 6. part. 2. num. 1820. inquit: „Confessarius potest absolvere consuetudinarium prima vice, quæ se accusat de peccato suæ consuetudinis, licet nulla adhuc emendatio præcesserit, dummodo eam serè proponat, præcipuè si ultrò nemine cogente ad confessionem venerit, ut habet communissima contra Huiusmodi, Gabrielem, Ostrædæ, & alios Rigoristas. Ratio est, quia sic confitens est ritè dispositus, & dat spem emendationis,“ &c. P. Lacroix Rigoristas vocat, qui decreta pontificia implent. Sint Rigoristæ nec ne Huigens, Gabriel, Ostrædæ, nihil ad me attinet. Illud assero, doctrinam P. Lacroix parum, aut nihil distare à thesi 60. damnata ab Innoc. XI. Penitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, est emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se dolere, & proponere emendationem. P. Lacroix asserit, quod qui ultrò, & liberè confitetur, sit ritè dispositus. Si hoc verum esset, communiter Christiani consistentes iustificarentur, quia liberè accedunt ad confessionem. Vide plura tom. 9. lib. 2. diff. 3. cap. 10. interim cave ab hæc doctrina, quam iudico falsam.

III. Qui frequenter relabuntur in peccatum pollutionis voluntariæ, suntne absolvendi? P.

Tom. II.

Sporer 3. part. cap. 2. sec. 4. §. 3. num. 330. respondet: Redire cum istam peccatis de se non est signum deesse verum dolorem, & propositum emendationis; certè non magis quam si redire cum aliis novis diversis, sed solum est signum fragilitatis humanæ in tali homine. Hanc doctrinam propugnata à P. Lacroix supra refutavit. Signum ergo emendationis produnt qui incidunt in nova peccata? Sed quod magis dolet, est quod ejusmodi doctrina dilatatur à discipulis horum Casuistarum in libellis vulgari idiomate editis, ut patet in opella inscripta Prætica di confessare, &c. directa principaliter à Parrochi, & Confessori delle ville, edita Romæ 1737. in qua pag. 115. descripta doctrina villarum Parochis, & Confessariis portrigit. Juxta istos Auctores, ut recidivi, & habitui facilius obtineat absolutionem, perpetrent peccata diversæ speciei, & tunc absque difficultate admittentur ad sacramenta. Quando, subdit P. Sporer ex Gobat, notatur aliquis profectus, seu aliqua imminutio peccatorum, habenda est patientia. Ipsa enim imminutio peccatorum est signum propositi. Habenda sanè est patientia. At in quo sita est patientia? In facili absolutionis concessione? Annuo, si absolutio ista eos sanet. Patientia, & misericordia hæc auget, non curat morbum. Quod interdum imminuantur peccata, aliudne quam ex vero proposito proficiscitur. Omnes suadent sacramentorum frequentiam pro hoc vulnere medendo. At illos sic urgeo. De fide est sacramentum Penitentia peccata delere, animam sanctificare. Eucharistia velut celeste pabulum Christianum saginat, roborat, spiritum impuritatis extinguit. Ergo, qui hæc sacramenta recipiunt, & nihilominus in eadem peccata, non casu aliquo inopinato, non per accidens aliqua urgente occasione, sed frequenter recidunt, effectus horum sacramentorum non experiuntur. Ergo sacrilegia perpetrant. Quid si ejusmodi polluti Sacerdotes essent, qui quotidie celebrarent? Istis ne sacramentorum frequentia opportunum remedium?

IV. Experientia didici benignitatem facili absolutionis erga istos scæviam esse immanem. Ipse pluries peccavi nimia benignitate absolutionis impertitæ. Infirmatam hanc omnium difficillimam esse fateatur omnes. Quid ergo agendum? Dicam quod sentio, & aliorum iudicio subijcio.

V. Consuetudinarii, qui versantur in occasione proxima ex doctrina Ecclesiæ sacramentorum frequentia non curantur, sed occasione derelictione. Similiter isti non sacramentorum frequentia, sed habitus eradicatione sanandi sunt. Inimica est occasio hæc, & ipsi naturæ infirma. Eo modo quo exterior derelinquitur nequit. Quomodo ergo? Carnis crucifixione, jejunii, precibus, ciliciis, humicubationibus, disciplinis, elemosyna, & segregatione ab omnibus mundi illecebryis. Difficillima hæc sunt. Difficillima, quia difficillimæ curationis morbus est. Ejusmodi infirmum sic alloquere. Quid miser ageres medio in mari constitutus furentibus undis, & procellis,

Q 3

capo

caelo conante, & fulminante, tempestate sapius exagitante, & naufragio jam ad te deglutendum imminente? Quid, inquam, ageres? Merces, pecunias, vestes, & omnia projices, ut nudus portum arripes. In funefiori, sevariore tempestate verlaris. Gehenna aperta est, super latera inferni ambulans, furor divinæ vindictæ, quæ à tanto tempore flagellum distulit, jam jam scdm intorquet. Nisi omnium virtutum conatu, quo uteris in declinando corporis naufragio, utaris in hac expellenda lepra foetidissima, & ipsis visceribus, & sanguini hærente, acrum de tua salute est. Desperationis ergo laqueo me jugulas? In desperationem ne te conjicerem, si in dicto corporis naufragio constituto tibi suaderem, ut omnibus abjectis contenderes, & nitereris portum nudus, & semivivus teneres? Immo tu miles de salute tua desperare obstinatè vis, qui tanta obrutus mortifera peste eam expellere reculas. Difficillima præscribo remedia? Verum habet. At diuturna experientia didici hunc morbum putridum aliis remediis non curari. Cedo. Quid difficilius quam projicere merces, thesauros, vestes ipsas, ut corporis naufragium evadas? Difficiliora hæc sunt, quam quæ ego præscribo, ut animæ naufragium declines. Vis ergo sanari? Paradisus apertus est. Christus expansis brachiis te expectat. Potes ejusdem adjutus gratia, si vis. Sed necessaria est deliberatio vehementissima, atque fortissima supra quam explicari potest. Requiritur universalis magnanimitas, & robusta mutatio integræ vitæ. Conatus illos adhibere debes, quos exeres ad corporis naufragium vitandum, & flammarum ardentium fornacem. Remedium efficax in hoc vertitur ut persuasum illis sit, nunquam se emendaturos nisi difficilimo, & violento labore, genu, planctu, jejuniis, cinere, & cilicio. Si femel portum emendationis post duorum, aut trium mensium intervallum severæ pœnitentiæ atigeris, felicissimè triumphabundus ambulabis viam arctam Domini nostri Jesu Christi, non secus ac ille qui naufragium corporis evasit. Tentationum istus aliquos patieris; sed feliciter eos exuffabis, & deridabis.

VI. His peractis, tum absolutionem imperitimi, & Confessarii, & sacramentorum frequentia, aliisque pietatis operibus confirmate, & roborate convalescentes. Credite, credite, absolutionum facilitate lovetur hæc pestis, non sanatur. Paucos utique lucrabimini, quia pauci sunt electi. Sed cavete ne dum nimia, & crudelissima benignitate salvere istos suos continenter se se in luto libidinis revolventes contenditis, æternum percatis ipsi. Advertite vastos istos esse, & versutos. Se abstinere solent à pollutionibus per unam, & alteram hebdomadam, ut vobis eripiant absolutionem. Observate ergo omnia ne decipiimini, & decipiantur ipsi, qui ex facilitate absolutionum animam peccandi arripiunt.

VII. Debitoribus morosis absolutio non imperiatur, nisi prius debita solvant, cum possint, & aliena restituant. Prætextus, & exculpationes difficilimè admittantur. Communiter illi debitis

gravati sunt qui possunt, & nolunt solvere. Pauperimnis nemo fidit pecuniam suam, neque merces iis dantur, nisi proluvis solvant. Divites sunt illi qui opprimunt mercatores, & artifices, ut luxum, fastum, & ambitionem foveant.

VIII. Fœminis quoque vanis, ambitiosis, luxum, & pompas ad ipsum tribunal deferentibus suspendatur absolutio, & præsertim illis expudoratis, quæ nuda ubera ostentant, quæ cum viris sine necessitate conversantur, quæ munuscula, & munera ab amatis recipiunt. Audite S. Carolum Borromæum in *Instrum. Conf.* ubi rem hanc fusè explicat. *Nec etiam absolvant, qui in vestium splendore, aut superfluo corporis ornatu mortaliter peccant. Et quia bodiè sacrali pompa, & vanitates ad summum creverunt, possumus ex CULPA CONFESSARIORUM, qui ab hac peccata pœnitentes suos inconsideratè (N. B.) absolvent, & nullum fortassis ea de re scrupulum ipsa movent. Si plura cupis, consule tom. 9. lib. 2. diff. 3. cap. 10.*

CAPUT IV.

De Sigillo confessionis.

I. **QUÆST. I.** *Quo jure Confessarii custodire secretum coram, quæ audierint in confessione, debent?* RESP. Triplici, Naturali, Divino, & Ecclesiastico, ut docent omnes. Contra hæc tria jura peccaret violator. Hoc sigillum oritur ex sola confessione sacramentali, qua pœnitens bona fide sua peccata Sacerdoti manifestat ad obtinendam absolutionem, quamvis ob indispositionem pœnitentis, aut defectum jurisdictionis Confessarii absolutio non imperiatur. Si quis constiteret alicui se fingenti Sacerdotem, sitè obnoxius sigillo esset.

II. Si quis fingeret confessionem, & sub confessionis larva provocaret ad turpia, aut injuriis afficeret Sacerdotem, vel aliquod crimen Sacerdotis ministerio pertraheret, nullum hinc oritur sigillum. Similiter quando aliquid communitur sub sigillo confessionis, etiam si flexis genibus dicatur *Confiteor*, non oritur sigillum sacramentale, sed tantum naturale. Ex sola itaque confessione ordinata ad obtinendam absolutionem suo tempore opportuno dandam, oritur sigillum sacramentale.

III. **QUÆST. II.** *Quam gravis sit sigilli custodia, & an liceat aliquo in casu illud violare?* RESP. Gravissima est istius sigilli custodia, triplici jure, ut dictum est, imposita. Nullo unquam in casu, sive privato, sive publico licitum est illud aperire, etiam si subeunda mors esset, & periclitaretur universus orbis. Materia istius sigilli sunt singula peccata sive mortalia, sive venialia determinata in confessione manifestata. Summa prudentia, & cautio hoc sigillum custodiendum est.

IV. **QUÆST. III.** *Potes ne Confessarius loqui de auditis in confessione ex licentia pœnitentis?* RESP. Certum est pœnitentem posse imperiti licentiam dictam Confessario, cum sigillum sit in fa-

favorem ejusdem pœnitentis. Quare sicut pœnitens se ipso manifestare sua peccata valet; ita potest alteri licentiam concedere id præstandi. Hæc autem pœnitentis licentia debet esse libera, expressa, nec sufficere interpretativa, vel præsumpta. Interdum pœnitens sub gravi tenetur hanc licentiam concedere, aut ad avertendum aliquod grave malum imminens Reipublicæ, aut alteri.

V. Quæcumque peccata etiam publica in confessione manifestata cadunt sub sigillo. Hinc Confessarius audiens peccata alicujus damnati ad mortem propter furta, homicidia, blasphemias, hæreses, &c. nequit hæc crimina revelare ut in confessione audita. Si aliud novit, loqui, ut cæteri, data occasione poterit. Quare Parochus potest, & debet suum parochianum, quem novit publicum feneratorum, vel concubinarium rejicere à communione, quamquam ad hoc cavendum parochianus eidem sitè constitatur.

VI. **QUÆST. IV.** *Quid respondere Confessarius debet rogatus an audierit confessionem meretricis, concubini, &c.* RESP. Respondere debet se audivisse ejusdem confessionem, si uoque officio fundum esse. Quid si meretrix schedam, seu testimonium confessionis peteret? Negant dandam esse alicui. Sed hæc opinio mihi falsa est. Confessio facta est, ut supponitur. Si Confessarius diceret, se eam non absolvisse, frangeret sigillum, ut omnes fatentur. Negans schedam reipia dicit, se eam non absolvisse. Cedo. Cur neganda est hæc schedæ? Quia meretrix non fuit absoluta? Si hæc ratio consisteret, nullum esset sigillum, nisi cum absolutio impertitur; quod est manifestus error. Danda ergo schedæ est confessionis audite, quia hoc non est testimonium absolutionis.

VII. **QUÆST. V.** *Potesne Confessarius dicere, in tali oppido, communitate, collegio gravis crimina patrari, dum ea in confessione audierit?* RESP. Frangeret procul dubio sigillum, dum de tali oppido, civitate, communitate crimina gravia panderet. Si tamen civitas ampla, & populosa esset, non crederem sigillum violari. Quando ergo oppidum, sive civitas parva est, tum sigillum violatur, quia, & scandalum oritur, & facile deprehendi posset, quis talia enormia crimina patravit. Qui de collegio, conventu crimen auditum in confessione revelaret, sigillum frangeret, quia infamaret talem ordinem. Tacendo Confessarius nunquam peccat. In locutione semper periculum adest. Cohibeat ergo linguam suam.

VIII. Nec cum suo pœnitente de auditis in confessione loqui Confessarius potest absque expressa ejusdem licentia. Si ipse pœnitens loqui spontè incipiat, expressa intelligitur licentia. Continuo post datam absolutionem potest monere, hortari, corrigere pœnitentem, quia iudicium sacramentale adhuc perseverat.

IX. Confessarius nequit uti notitia habita in confessione ad exteriorem gubernationem. Clemens VIII. an. 1594. prohibuit Regularibus ne confessionis notitia utantur ad regimen exterius. Quod decretum confirmavit Urbanus VIII. *const.* 26. Quare infertur 1. non posse Confessarium à

sacrificio abstinere vel fugere, quando cognovit in confessione ab aliquo criminis socio sibi parati insidias, venenum insulum in calice, si delicti complices conjicerent ab aliquo sociorum revelatum crimen esse. 2. Nequit Confessarius denegare Eucharistiam, vel benedictionem matrimonii pœnitenti coram uno, vel alio teste id postulanti, etiam si denegat eidem absolutionem. 3. Non potest sacris interdiciere Sacerdotem subditum, aut rejicere canonicè electum propter crimina in confessione detecta, neque vitare excommunicatum propter occasionem Clerici in confessione manifestatam.

X. Maritus invita uxore suscipit Sacerdotium. In articulo mortis uxoris confessionem audiens intelligit matrimonium suum esse invalidum, & nullum. Ficticia uxor convalescit. Debitum petit, debet ne maritus Sacerdos reddere, cum sita uxor scit eum non reddere ob confessionem auditam? Casus iste chimericus est. Si contingeret, deberet Confessarius petere facultatem colloquendi cum ea, si convalesceret, & sicum matrimonium rescindere. Quid si tenueret? Non esset absolventa utpotè indisposita, quia parata vivere in concubinato. Quid si absque absolutione convalesceret? Hypothesis ite arbitraria commenta sunt. Si hypothesis occurreret, confugiendum ad Deum esset, qui nunquam innocentem tentari supra id quod potest permittit. Sed repeto casum chimericum esse.

XI. **QUÆST. VI.** *Quomodo se gerere Confessarius debet quando interrogatur de auditis in confessione?* RESP. Si Confessarius absolute interrogetur, potest absolute respondere se nescire, etiam adjecto Sacramento, quia præsumitur non interrogari ut Confessarius. Quid si versutus interrogator peteret ut panderet ea quæ ut Confessarius scit? Tum intrepidè Confessarius respondere debet, interrogationem indignam esse, & rejicere interrogatorem ut hominem iniquum. Plures alii casus discuti solent de hoc sigillo; sed quia obvia sunt, & nullius difficultatis, illos prætereo. Confessarius severa, & prudenti linguæ custodia omnes resolvat.

XII. **QUÆST. VII.** *Quinam teneantur ad hoc sigillum?* RESP. Præter omnes Confessarios siue legitimos, siue fictos, tenentur omnes interpretes quorum ope utantur pœnitentes, ut manifestent Sacerdoti peccata sua. Adstantes quoque huic sigillo subjecti sunt, cum absque eorum præsentia fieri confessio nequeat, ut in communi naufragio, vel peste contingit. Similiter qui audiunt vel casu, vel industria peccatum confitentium sacramentaliter, servare sigillum hoc tenentur, sicut, & consiliarii, quibus ex necessitate manifestatur persona pœnitens, & Superiores à quibus petitur facultas pro reservatis.